

INTERNET.
KUL JE, BRZ I PLANETARAN.

Ali je i komplikovan. Nije uvek lako shvatiti odakle vreba opasnost i gde neko može da vidi i koristi naše privatne stvari koje postavimo na net. Srećom, u našem paralelnom univerzumu gde se **DIGITALNI ZAŠTITNICI** bore protiv zlih **INFO-ULJEZA**, lako je videti ko su dobri a ko loši momci.

www.edri.org

EDRI

TV O J V O N I Ć

DIGITALNI ZAŠTITNICI

P R O T I V

INFO- ULJEZA

PREVZI
KONTROLU
NAD SVOJIM
STVARIMA
NA NETU!

SHARE FOUNDATION

Internet. Kul je, brz i planetaran!

Ali je i komplikovan. Nije uvek lako shvatiti odakle vreba opasnost – i gde neko može da vidi i koristi naše privatne stvari koje postavimo na net.

Srećom, u našem paralelnom univerzumu gde se ZAŠTITNICI bore protiv zlih ULJEZA, lako je videti ko su dobri a ko loši momci.

ZAŠTITNICI će ti otkriti neke fore i fazone za zaštitu u on-lajn svetu. Naučiće te samoodbrani u borbi protiv ULJEZA.

» **Prouči ovaj priručnik i spremi se da se pridružiš našoj superherojskoj ekipi, DIGITALNIM ZAŠTITNICIMA!**

Tvoj drug,
EDRi-former

» NEMOJ DA PROPUSTIŠ EDRi-formersku IGRICU

U ovom priručniku te očekuju različite misije. Svaka misija ima samo jedan tačan odgovor koji će ti otkriti po jedno slovo. Zajedno, slova će činiti konačno rešenje. SAVET: to je reč koja ima šest slova. Postignuće koje treba otključati: MOĆAN DIGITALNI OKLOP. Kad otkriješ celu reč, upotrebićeš je za ulazak na tajnu stranicu na internetu. Evo kako:

1. Nađi deo koji nedostaje za ovaj link: <https://edri.org/xxxxxx>.
2. Umesto **xxxxxx** upiši konačno rešenje (šest slova) svih misija iz igre i unesi ceo link u svoj brauzer.

POGLAVLJA:

- 1 ŠTA JE INTERNET?
- 2 ŠTA JE PRIVATNOST?
- 3 ZAŠTITI SE NA DRUŠTVENIM MREŽAMA
- 4 NAJBOLJE FORE I FAZONI
- 5 SIGURNIJE DOPIŠIVANJE
- 6 BEZBEDNOST SMARTFONA
- 7 SURFOVANJE INTERNETOM
- 8 BEZBEDNOST LOZINKE
- 9 DELJENJE FOTKI I VIDEA
- 10 APOVI I ALATKE KOJE VOLIMO
- 11 UPUTSTVO ZA SIGNAL

Priručnik uredile:

Kirsten Fiedler, EDRi
Theresia Reinhold, EDRi

Crtež:

Gregor Sedlag
Heini Järvinen
(Ilustracije EDRi-formersa)

Saradnici:

ApTI Romania
Bits of Freedom
CCC / Chaos macht Schule
Cryptoparty.in
Digitale Gesellschaft e. V.
EDRi (Brussels office)
Open Rights Group
Mediamocracy

Posebno zahvaljujemo:

Gloria González Fuster,
Vrije Universiteit Brussel (VUB)
Hans Martens,
Better Internet for Kids,
EUN Partnership AISBL

Prevela na srpski jezik:

Milica Jovanović, SHARE
Foundation

European Digital Rights

20 Rue Belliard
B-1000 Brussels

edri.org
@edri
brussels@edri.org
+32 2 274 25 70

Šta je internet?

Internet je planetarna mreža mašina. Jedna od posebnih karakteristika interneta jeste da se mnogo različitih tehnologija može koristiti u istoj mreži.

» **Kada koristiš internet na svom laptopu, tabletu ili telefonu, tvoja mašina postaje deo mreže.**

Internet je planetaran, brz je i pruža nam najrazličitije mogućnosti.

Internet je sjajan i moćan izum. Pre nego što se internet proširio svetom, nije bilo lako povezati više ljudi odjednom.

Bilo je mnogo teže slušati muziku ili gledati film.

Internet je odlično mesto za učenje jer se informacije i znanja dele onlajn. Zamisli internet tehnologiju kao jedno veliko brdo pokriveno snegom – tu se možemo skijati, spuštati se na dasci za surf na snegu ili praviti sneška. Jedino što nam treba je sneg!

U onlajn svetu, to brdo je u stvari naša internet konekcija a sneg je jezik kojim mreža govori – “internet protokol”!

Društvene mreže i drugi onlajn servisi izgledaju kao da su besplatni – ali u stvari ih plaćamo ličnim podacima. Onlajn kompanije koriste informacije o tome šta pišemo, čitamo ili gledamo.

» **Kako da sačuvamo kontrolu nad informacijama koje delimo onlajn?**

Odgovor na to pitanje naći ćeš u ovom priručniku.

Šta je privatnost?

Ako čuvamo privatnost, zadržaćemo kontrolu. Ali šta to uopšte znači?

» **Privatnost je naše pravo da odlučimo šta ćemo šerovati i sa kim.**

To znači, na primer, da imaš pravo da pitaš Gugl, Fejsbuk i ostale kompanije, koje informacije o tebi prikupljaju. Od njih možeš da tražiš i da izbrišu te podatke.

Kada štitimo svoju privatnost, osećamo se bezbednije i sigurnije, jer možda postoje informacije koje bi nam nanele štetu ukoliko za njih sazna pogrešna osoba.

To može biti informacija koju želimo da podelimo sa određenim ljudima, na primer sa roditeljima ili nastavnicima, ali ni sa kim drugim.

Kada štitimo svoju privatnost pomažemo i drugima, jer oni možda žele da podele sa nama nešto što niko drugi ne bi trebalo da zna.

» **Svako od nas ima neke tajne koje ne želi da deli s drugima.**

Vodeći računa o svojoj privatnosti, brinemo i o svojim prijateljima, jer tako svi možemo biti slobodni, zaštićeni i imati poverenja jedni u druge.

Naši roditelji, drugarice i drugovi, ili bilo ko drugi ko sedne za kompjuter posle nas, može ponekad da vidi šta smo tražili na internetu. To se može desiti ako zaboravimo da se izlogujemo ili ako neko proveri istoriju aktivnosti na tom kompjuteru.

» **JESTE LI VEĆ ZNALI DA...?**

Pre samo 20 godina, većina domova je imala samo jednu telefonsku liniju koju je samo jedna osoba mogla da koristi u isto vreme. Retko ko je imao mobilni, a vrlo malo ljudi je imalo mejl.

» **MISIJA 1: INTERNET JE...**

[A]...mreža mašina.

[B]...efikasna sprava za pecanje u međunarodnim vodama.

[C]...društvena mreža.

Zaštiti se na društvenim mrežama

Društvene mreže mogu biti jako zabavne. Na društvenim mrežama možemo pričati sa drugaricama i drugovima ili rođacima, možemo šerovati slike, slati privatne poruke i javno objavljivati informacije.

U nekim zemljama, deci mlađoj od 13 godina nije dopušteno da imaju nalog na nekim društvenim mrežama. Ako želiš da koristiš društvene mreže, najbolje je da pitaš roditelje i nastavnike.

» **Jutjub, Fejsbuk, Instagram, Snepčet, Dijaspورا i druge, sve su to društvene mreže.**

Koje su tvoje omiljene?
Zašto ti se sviđaju?

Neke društvene mreže čuvaju čak i poruke koje nismo poslali! Zamisli to, kad na Fejsu napišeš poruku drugarici ili drugu i ne pošalješ je, ona nikad neće biti pročitana. Ali je Fejs čuva!

Zapamti da se sve što radimo na nekoj društvenoj mreži beleži na kompjuterima tih kompanija. To ne znači da će kompanije da urade nešto loše s tim – ali treba da znaš da se to dešava.

» JESTE LI VEĆ ZNALI DA...?

Reči koje ukucamo u pretragu ili napišemo u poruci nisu posle izbrisane. Kompanije koje pružaju servise koje koristimo (kao Jutjub, Fejsbuk, Snepčet i ostali) mogu da beleže šta pišemo, koje sajtove posećujemo i šta tražimo na netu.

GOSPOĐA ANONIMNA

TIM:

DIGITALNI
ZAŠTITNICI

MOĆI:

Državni testovi su pojačali njen imuni sistem. Sada ima i sposobnost da anonimno koristi društvene mreže, pa niko ne zna ko je ona u stvari.

ORUŽJE:

Vešta je u borbi rukama.

KRADLJIVICA LICA

TIM:

INFO-
ULJEZI

MOĆI:

Može da vidi šta radiš onlajn i da ti ukrade lične informacije. Drugima se predstavlja kao ti i pokušava da koristi tvoje ime, tvoje naloge na društvenim mrežama i tvoje mejlove za kriminalne aktivnosti.

ORUŽJE:

Alfa virus – koji koristi da se uvuče u kompjutere i telefone.

» **MISIJA 2: PRIVATNOST JE VAŽNA ZATO ŠTO...**

[T] ...nam pomaže da gledamo muzički video.

[R] ...nam pomaže da budemo slobodni i da držimo svoje stvari na netu pod kontrolom.

[G] ...nam pomaže da šerujemo svoje slike sa celim svetom.

Najbolje fore i fazoni

1. Ne mora svako da zna baš sve o nama

Kao i u oflajn svetu, bolje je pažljivo birati šta hoćemo da podelimo a šta nećemo. Neke stvari delimo sa nekim ljudima a sa drugima ne. Na internetu je ponekad teško odlučiti.

To je delimično zbog toga što nije uvek jasno šta je privatno u onlajn svetu a šta nije, a delom i zato što na internetu vladaju drugačija pravila nego u oflajn svetu.

Na primer: Naše društvo će nam oprostiti ako smo neki glupi komentar izgovorili u ljutnji, razumeće zašto smo se tako ponašali jer nas dobro poznaju. Ali ako neko drugi pročita taj komentar onlajn, možda neće shvatiti šta smo hteli i pomisliće da smo zlobni.

2. Bezbednost i privatnost na netu nije teško razumeti

Ne moramo biti neki ekstra kompjuteraši da bismo znali kako da se čuvamo onlajn. Možemo koristiti tablet, telefon ili laptop kojem niko drugi iz razreda ne može da pristupi, možemo postaviti lozinke koje niko ne ume da pogodi, možemo gledati video onlajn a da nas niko ne prati. Sve je to moguće uraditi vrlo jednostavno.

3. Treba znati od čega ili od koga se štitimo

Kao što se banke čuvaju od krađe, tako i mi treba da se obezbedimo – protiv kompanija koje nas prate onlajn, protiv nekog iz razreda ko je možda ljut na nas zbog nečega, ili protiv radoznalih roditelja koji sve hoće da znaju.

Treba da se zapitamo šta su prave pretnje i šta možemo da uradimo. Kad razmislimo o ovim pretnjama, shvatićemo da je stvarno moguće sačuvati svoju bezbednost i kontrolisati svoju privatnost.

Sigurnije dopisivanje

Svako od nas koristi telefon da šalje poruke drugaricama, drugovima i rođacima.

Ali neke aplikacije za poruke čitaju šta pišemo u porukama i prate s kim razgovaramo. Neki apovi to rade da bi mogli da zarade od tih informacija.

» **Kompanije mogu vrlo dobro da zarade od onoga što radiš i govoriš onlajn.**

Kompanije koje prave aplikacije za slanje poruka često skeniraju šta pišemo. Prate s kim se dopisujemo da bi mogle da nam prikazuju reklame, da nas navedu da nešto kupimo, ili da bi mogle da podele te informacije s drugim kompanijama.

Na kraju ovog priručnika imaš listu kul apova za poruke. Te aplikacije takođe sprečavaju poruke od nepoznatih ljudi.

U ovom priručniku imaš i uputstvo kako da instaliraš Signal – to je kul aplikacija za bezbedno dopisivanje.

» **MISIJA 3: DRUŠTVENE MREŽE SU SUPER JER...**

[Q] ...znam da sigurno nikad neće koristiti ili preprodati moje podatke.

[M] ...mogu da održavam kontakt sa svojim društvom i porodicom.

[N] ...sigurno znam da samo moje društvo može da vidi slike koje tu kačim.

Bezbednost smartfona

Naši telefoni su postali neophodni za pristup internetu.

Koristimo ih kad hoćemo da pričamo sa svojim društvom i porodicom, kad smo na društvenim mrežama ili kad samo surfujemo po netu.

Ali naši telefoni su korisni i za mnoge druge stvari. Možemo ih koristiti kao baterijsku lampu, da igramo igrice ili da proverimo kad stiže sledeći bus.

Kada instaliraš novu aplikaciju, da li čitaš kakve joj dozvole daješ i kako aplikacija može da pristupi informacijama na tvom telefonu? Da li aplikacija za baterijsku lampu stvarno mora da ima pristup tvom imeniku?

Najradije bismo samo kliknuli na komandu "Slažem se" ali je bolje zastati i razmisliti. Postoje dobri razlozi za nepoverenje prema

aplikaciji koja od tebe traži stvari koje joj očigledno nisu potrebne.

Sa samo nekoliko klikova možemo proveriti i čak ograničiti dozvole na našim telefonima ili aplikacijama koje su već instalirane. Na većini uređaja te opcije se mogu naći u podešavanjima. Prouči malo podešavanja na svom telefonu, dobro je znati kako tvoj telefon radi.

» **Mnogi apovi imaju pristup tvojim ličnim stvarima koje čuvaš na telefonu.**

Sa samo nekoliko klikova možemo ograničiti pristup našoj lokaciji, dodati pasvord za otključavanje ekrana na telefonu, možemo i enkriptovati (šifrovati) ceo telefon.

Da bismo svoj telefon podešili da bude bezbedniji i da bolje čuva privatnost, nije potrebno mnogo vremena. Na kraju ovog priručnika možeš naći listu odličnih apova za to.

» JESTE LI VEĆ ZNALI DA...?

Ako postoji dobar razlog da se aplikaciji da dozvola za nešto – foto apovima, na primer, potrebna je dozvola za pristup tvojoj kameri – onda je stvar u redu. Ali ako misliš da ti aplikacija traži previše, treba da proveriš da li postoje neke druge verzije apa koje možeš naći, a koje traže manje dozvola.

OSLOBODITELJ UMA

TIM:

DIGITALNI
ZAŠTITNICI

MOĆI:

On se bori za tvoje pravo da odlučiš šta ćeš šerovati i sa kim. Sposoban je da stvori privatno i bezbedno okruženje gde možeš da kažeš sve šta misliš.

ORUŽJE:

Njegov um.

ZLI POSREDNIK

TIM:

INFO-
ULJEZ

MOĆI:

On ima mistične moći da presretne ono što radiš onlajn. Može da se pretvara da je prava osoba na netu i onda da to iskoristi da hakuje u tvoje komunikacije, da čita tvoje poruke, gleda tvoje slike i snimke.

ORUŽJE:

Odelo i antene.

Surfovanje internetom

Internet često koristimo uz pomoć brauzera.

» **Lako je zaboraviti da je i brauzer u stvari softver.**

Ponekad je to prva stvar koju otvoriš kad uključiš svoj telefon, tablet ili kompjuter, i poslednja stvar koju zatvoriš. Ali mnogo toga se dešava u brauzeru čega nismo svesni a što može biti loše (ili dobro) za našu privatnost.

Kada idemo na net da nešto kupimo, pogledamo neki video ili da proverimo šta su naše drugarice i drugovi novo postovali, za sobom ostavljamo digitalne tragove. Neki sajtovi i društvene mreže koriste ove tragove da bi nas pratili.

» **JESTE LI VEĆ ZNALI DA...?**

Obavezno proveriti 'opcije privatnosti' na svom brauzeru i promeniti standardna podešavanja tako da ti preuzmeš kontrolu – kao Savršeni Talas! Mnogi ljudi misle da je za tvoju privatnost i bezbednost najbolji "Fajerfoks". Zašto? Zato što možeš da ga prilagodiš, kontrolišeš i saznaš kako radi iznutra. Moguće je da ovaj brauzer nije instaliran na tvom kompjuteru, ali možeš ga lako skinuti sa neta.

» **MISIJA 4: NEKE APLIKACIJE...**

» **Sajtovi skupljaju svašta o nama!**

Mogu pratiti s kim se družimo, šta nam se sviđa, šta tražimo i šta slušamo. Ovi sajtovi to mogu da rade jer koriste "kolačiće" u našim brauzerima. Ovi "kolačići" su komadići softvera.

Oni su za nas nevidljivi, ali kada prikupe dovoljno podataka i ukrste ih sa drugim informacijama o nama, lični detalji za koje mislimo da su tajni, postaju poznati mnogim ljudima i kompanijama.

Većina uređaja kupuje se sa već instaliranim brauzerom. Na vin-dozi možemo koristiti "Internet Explorer", ajfoni (i drugi "Apple" uređaji) imaju "Safari", a na androidima je instaliran Guglov "Hrom". Ali to nisu nužno brauzeri koji su najbolji za tebe.

SAVRŠENI TALAS

TIM:

DIGITALNI
ZAŠTITNICI

MOĆI:

Putuje kroz prostor, hiper-prostor i sajber-prostor na svojoj dasci. Savršenom Talasu nisu potrebni hrana ili piće, on preživljava tako što pretvara podatke u energiju. Skoro je potpuno neuništiv.

ORUŽJE:

Daska za surfovanje.

LUDI KOLAČIĆ

TIM:

INFO-
ULJEZI

MOĆI:

Stalno traži frku. Mrzi sve Zaštitnike ali mu je Savršeni Talas najveći neprijatelj. Hrani se tvojim tajnama i uvek je gladan.

ORUŽJE:

Robotska ruka koja se vrti.

[F] ...su toliko bezbedne da uopšte ne moram da brinem za svoju privatnost kad ih koristim.

[L] ...su bolje od čokolade.

[O] ...imaju pristup mojim kontaktima, slikama i porukama.

Bezbednost lozinke

Pasvordi. Jako su važni u digitalnoj eri.

U stvari, izuzetno su važni. Oni čine srž tvoje bezbednosti i privatnosti. A većina ljudi ima vrlo, vrlo loše lozinke – najčešća lozinka je “lozinka” ili “12345”.

Pravljenje bezbedne lozinke nije naročito teško.

1. Nikad nemoj da koristiš istu lozinku dvaput

Ovo je jedno od najvažnijih pravila! Pokušaj bar da napraviš različite verzije pasvorda koji smisliš.

Zašto? Zato što kad kriminalci (kao što je Švercer Podataka) provalje lozinku za jedan servis, oni često pokušaju da uđu i na druge servise sa istom lozinkom. Oni znaju da ljudi obično koriste istu lozinku za više sajtova!

2. Nikad nemoj da koristiš reč iz rečnika

... nema veze da li je dugačka ili deluje komplikovano.

Zašto? Zato što postoje kompjuterski programi koji redom isprobavaju svaku reč iz rečnika, sve dok ne “pogode” tvoju lozinku. Svaki superheroj iz našeg tima Zaštitnika ima jaku i maštovitu lozinku. Pridruži im se – tvoja lozinka je tvoje oružje protiv opasnosti!

3. Lozinka treba da ima najmanje 12 znakova

To je minimum. Što je duži, pasvord je teže hakovati.

Zašto? Zato što je dugačku lozinku teško provaliti. Neki stručnjaci kažu da možeš zapisati svoju lozinku ako se teško pamti, samo treba dobro da sakriješ papir na koji si je zapisao!

KRALJICA KATANACA

TIM:

DIGITALNI
ZAŠTITNICI

MOĆI:

Ona se bori za privatnost i bezbednost. Daje moćne ključeve privatnosti ljudima koji su u opasnosti i pomaže im da obezbede svoje lične podatke na netu.

ORUŽJE:

Kaciga – koristi je za ispaljivanje energetskih snopova iz očiju. Može lako da preseče opasne mreže Pecaroša Fina.

PECAROŠ FIN

TIM:

INFO-
ULJEZI

MOĆI:

Poseduje nadljudsku snagu, brzinu i reflekse. Koristi svoje moći da bi se ušunjao u tvoj telefon i ulovio tvoje tajne.

ORUŽJE:

Baca elektrostatičke mreže za podatke kako bi ošamutio protivnike.

» **MISIJA 5: KADA SURFUJEM NETOM...**

[X] ...mogu da radim šta hoću, bezbedno, jer to nije stvarnost!

[U] ...mogu da se zaštitim odbijanjem kolačića i brisanjem istorije iz brauzera.

[Y] ...previše opreza je paranoja jer ja nemam šta da krijem.

Deljenje fotki i videa

Kada smo online, svom društvu pričamo šta radimo tako što šerujemo slike i snimke.

» **Deljenje je kul – ali slike i snimci se lako mogu kopirati.**

Zapamti da je važno proveriti da li nešto šerujemo i nekima kojima nismo hteli da pokažemo svoju sliku. Postoje ljudi koji bi mogli da vide naše privatne slike i da ih zloupotrebe.

U čemu je problem? Kad pošaljemo neku sliku ili video, u stvari šaljemo kopiju slike/snimka sa svog uređaja na uređaj koji imaju drugarica ili drug. Zamisli da oni onda šeruju to sa drugima. Svaka kopija može se ponovo kopirati.

Ako podelimo fotku ili snimak online, uvek se napravi nekoliko kopija na različitim uređajima. Čak i kad obrišemo prvobitnu sliku sa svog uređaja, kopije će i dalje postojati.

Kada šerujemo, naše stvari mogu stići do ljudi s kojima nismo hteli to da podelimo.

Neki ljudi čak mogu da ukradu naš identitet koristeći naše slike – kao što to radi Kradljivica Lica.

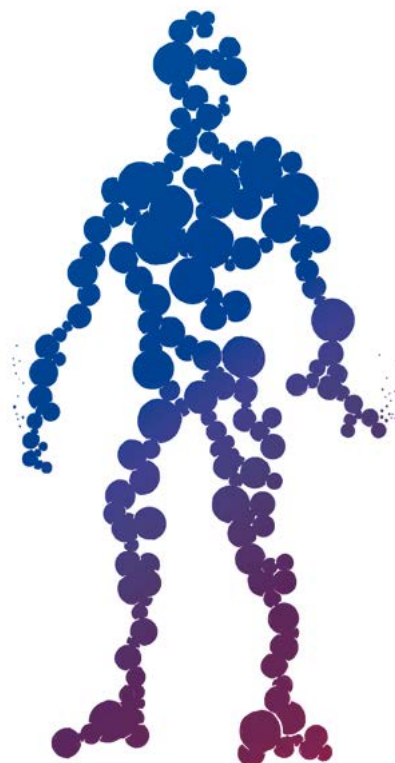
Snepčet je aplikacija za šerovanje slika koje brzo nestaju. Nažalost, neko ko zna trikove moći će da sačuva sliku i ponovo je šeruje. Hiljade slika sa Snepčeta već su okačene na internet.

To znači da svi treba da znamo da društvene mreže mogu biti i dobre i loše u našem životu. Zato treba da razmislimo pre nego što postujemo ili pošaljemo slike i snimke preko interneta! Treba da se zapitamo da li bismo tu istu sliku okačili na oglasnu tablu u školi. Ako ne bismo, možda nije dobra ideja ni da je podelimo na netu.

Ako na našoj slici ima i drugih ljudi, moramo ih pitati za dozvolu pre šerovanja, jer i oni imaju pravo da o tome odluče.

Za slike koje nisu naše, dozvolu za šerovanje online treba da tražimo od onih koji su ih fotkali.

ĐOLE NASUMICA

TIM:

MOĆI:

Rođen je na planeti Entropiji, negde u udaljenoj Galaksiji. Kao i svi pripadnici njegove vrste, Đole ima moć da po volji menja svoj oblik. Može da zaštiti tvoje tajne nasumičnim promenama lozinke.

ORUŽJE:

Njegovo osnovno naoružanje čine delovi njegovog tela nabijeni energijom koje u svakom trenutku može da upotrebi, a onda mu ponovo izrastu.

ŠVERCER PODATAKA

TIM:

MOĆI:

Vrlo je bogat i njegove sposobnosti daleko prevazilaze ljudske. Izvanredno je savitljiv i ima nadljudsku snagu. Prikuplja dragocene lične podatke (kao što su tvoje slike i poruke) i prodaje ih na crnom tržištu.

ORUŽJE:

Nosi razne vrste oružja u svom koferu.

Apovi i alatke koje volimo

APOVI ZA SMARTFON

Aplikacija	Čemu služi	Komplikovanost
Signal	Poruke, SMS i enkriptovani pozivi (alternativa za WhatsApp)	Lako
OrBot & OrFox	Anonimno surfovanje netom	Lako
KeePassDroid	Upravljanje lozinkama	Lako
F-Droid	Arhiva sa apovima koji su otvoreni i besplatni (alternativa za Google Play)	Lako
K9 Mail	Upravljanje mejlovima	Lako
ChatSecure	Aplikacija za poruke sa više naloga kao što su Fejs i Gugl	Srednje
Transportr	Javni prevoz, provera vremena dolaska busova i vozova	Lako
Csrip Secure	Enkriptovani pozivi (alternativa za Skype)	Srednje
APG	Za enkripciju mejlova sa "K9 Mail"	Teško

SOFTVER ZA WINDOWS, MAC I LINUX

Softver	Čemu služi	Komplikovanost
Jitsi	Enkriptovani video pozivi	Srednje
Tor Browser	Anonimno surfovanje netom	Lako
Pidgin & OTR Plugin	Slanje poruka (kompatibilno sa ChatSecure)	Srednje
Thunderbird & Enigmail	Upravljanje mejl naložima, dodatak Enigmail enkriptuje poštu	Srednje

PLUGINOV I ZA BRAUZER, DODACI I EKSTENZIJE

Plug-in	Čemu služi	Komplikovanost
Disconnect.me	Blokira kolačiće i trekere	Lako
Privacy Badger	Blokira trekere	Lako
HTTPS Everywhere	Primorava sajtove da koriste bezbednije metode, ako je moguće	Lako
Self Destructing Cookies	Uklanjanje kolačića kad ih otvoreni tabovi u brauzeru više ne koriste	Srednje
NoScript	Blokira Java skript	Teško

Uputstvo za Signal

Signal je besplatna aplikacija za androide i ajfone. Ne vidi šta govorimo ni sa kim pričamo. Možemo je koristiti za tekstualne poruke, pozive i za šerovanje slika, snimaka i kontakata. Ovo nije jedina aplikacija koja se može koristiti za bezbednu komunikaciju, ali je jedna od najlakših za upotrebu. Evo praktičnog vodiča za Signal u pet lakih koraka:

1. Idi na "Play Store" (kod androida) ili "App Store" (ajfon). Potraži Signal. Izaberi "Signal Private Messenger" i pritisni "Install". Kada se Signal instalira, otvori aplikaciju.

2. Registruj svoj broj telefona za Signal tako što ćeš upisati broj mobilnog i odabrati "Register" ili "Verify your device". Dobićeš poruku sa šestocifrenom šifrom. Unesi tu šifru u Signal.

3. Pritisni olovku u donjem desnom uglu (na androidima) ili

"+" u gornjem desnom uglu (ajfon) da započneš razgovor.

4. Odaberi osobu sa kojom hoćeš da se dopisuješ ili da je pozoveš.

5. Kad hoćeš da menjaš opcije između bezbednog slanja poruke preko internet konekcije i nebezbednog sms-a, samo drži "Send" dugme malo duže nego inače.

Mnogo je bezbednije kad osoba sa kojom komuniciramo takođe koristi Signal. Ova aplikacija koristi našu internet konekciju kada kontaktiramo nekog ko koristi Signal, a običan sms ili minute kad kontaktiramo nekog ko ne koristi Signal.

Zapamti! Ne moraju svi koje poznaješ da pređu na Signal. Kaži svom najbližem društvu i ljudima s kojima najčešće komuniciraš da ga instaliraju i vremenom će sve više ljudi početi da ga koriste.

Ovaj priručnik su omogućili:

- pojedinačni donatori sa GlobalGiving.com – hvala vam svima na doprinosu!
- Adessium Foundation i Open Society Foundations

Ovaj dokument se distribuira pod licencom Creative Commons 2.0 (CC BY 2.0) <http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>

» **MISIJA 6: ZA SVOJU LOZINKU TREBALO BI DA IZABEREM...**

[R] ...nasumičnu kombinaciju slova i posebnih znakova.

[V] ...123456789 – to je lako da se zapamti.

[D] ...prvu reč koju vidim kad otvorim neku knjigu na bilo kojoj strani.